

אייכמן נמצא בכוזית! — הודיעו שלטונות החקירה המערב-גרמניים ליש"ר לפני שבועה חודשים.

היתה זאת הודעה מחשמלת, שהיכתה גלים בציבור הישראלי, גם מחוץ לחוג קטן שלא הרפה מעולם מלחשוב על קצין-ההשמדה. במשך כמה ימים היה אייכמן נושא השיחות בכל חברה. בעלי-דמיון הציעו בחוג הברי"ה הצעות פאנטסטיות: לשלוח סוכנים לכוזית כדי לחספו; למשוך אותו למלכות בארץ אחרת, או להרגו במקום הימצאו.

דבר אחד היה ברור לכל: אם מדינה ריבונית, כמו מדינת ישראל, מחליטה לשים את ידה על אדם יחיד — יהיה המחיר כאשר יהיה ומגבלי לדקדק באמצעים — ניתן הדבר להיעשות. ולגבי איש כמו אייכמן, אי אפשר היה אף להעלות על הדעת היסוסים מוסריים או פורמאליים.

האיש שהכיר את אייכמן יותר מכל ישראלי אחר, יואל בראנד, אף פירט את הצעתו השקולה בצורת אתגר שפורסם מעל עמודי העולם הזה (1151): "ממשלת ישראל וה"קונגרס היהודי העולמי חייבים לפרסם מידעה בעולם כולו, כי הם מוכנים לשלם מיליון דולאר במוזמן לכל מי שיסגיר לידי החוק את אייכמן — חי!"

ממשלת ישראל התעטפה בשתיקה עמוקה. לרבים נראתה שתיקה זו חשודה. בכמה חוגים (וגם בעמודי העולם הזה) הועלה החשד כי הממשלה נמנעת בכוחה מלפעול למען הבאת אייכמן לישראל, מפני שיש בפיו דברים העלולים להזיק לראשי המשטר. החשד העיקרי: יש מי שמעוניין להשתיק את העובדה כי ראשי המוסדות הציוניים קיימו מגע עם אייכמן, לפני מלחמת העולם אשר פרטיו נחשפים בערפל.

השבוע נתברר באופן דראמטי כי החשד דות היו לשוא ובי אכן פעל המנגנון הישראלי במרץ. אדולף אייכמן הובא לישראל, הושם במעצר ויועמד לדין, מעולם לא

עדים באשפת

צילום מחנה הסוואה מיד אחרי שיחרורו על ידי צבאות הברית. יהודים אלה, שהנאצים לא הספיקו לשרפם, נמנו עם המיליונים אשר

דם תמורת סחורה, סחורה תמורת דם. אם תביא לי את התשובה שהצעת נתקבלה, אשלם מקדמה: אהרוס את משרפות אוש' וויץ ואמסטר 100 אלף יהודים בתחנת הגבול של כל ארץ ניטראלית שתקבעו. זאת תהיה המקדמה. אתם תשלמו את התשלום הראשון של אלף משאיות רק אחרי שאמסטר את

כבר אז היה אייכמן פקיד ותיק ומומחה לעניני יהודים. הוא טען שרכש ידיעה בע"ב רית ובאיריש (אותה יוכל עתה לנצל, אם עוונה קיימת). התעמק בספרות יהודית ו"ציונית, אף ביקר בשנת 1937 בארץ-ישראל. הוא שהה בארץ 48 שעות לפני שהמשיך בדרכו לקאהיר, ולפי גירסה אחת אף הת' ראה עם חברים של מיפקדת ההגנה. ביקור זה גרם לשמועה הדמוינית כאילו אייכמן הוא יליד שרוונה, מושבת כת הטמפלרים הגרמניים (שהפכה לקריה התלאביבית).

בתפקידו החדש, אחרי סיפוח אוסטריה, פעל גדולות. הוא צייד יהודים בדרכונים ועזר להם לעבור בלילה את הגבולות באופן בלתי-חוקי. משלוח אחר של יהודים העמיס על אוניה גרמנית ושלחם, בלי אשרות כניסה, לקובה — שם סירבו לתת להם לרות. הם טולטלו אנה ואנה, עד שהורדו באמסטרדם — והושמדו כאשר נפלה הולנד בידי הנאצים.

כמו נאצים רבים אחרים, בימים שלפני המלחמה, לא הגיע אייכמן עדיין אל הרעיון השטני שאפשר להשמיד מיליונים. לכך היו דרושים תנאי-המלחמה, ששכרו את כל גבורות המוסר האנושי. לפני כן הגה אייכמן ברעיונות פחות נועזים: לשגר את כל יהודי אירופה למקום מרוחק, כגון מאדאגאסקר. הביטאון הרשמי של המפלגה הנאצית דרש אז כי מדינות-המערב יעמידו שטח מתאים לרשות היהודים. העתון הוציא בכלל זה פירושו רק את ארץ-ישראל — כי כבר אז פולו הנאצים לעבר הערבים.

אייכמן עצמו היה, כנראה, פחות אנטי-ציוני. הוא קיים מגע רצוף עם המוסדות הציוניים, שהיו מעוניינים בהעלאת היהודים לארץ-ישראל. לדבריו בראנד העדיף אייכמן, אז, לטפל באנשי החלוקין, בהם ראה, במר' שנים הנאצים המסולפים, "חומר ביולוגי טוב".

כבר אז התגלה החוש המסחרי של אייכמן. כך דרש מן הקהילה היהודית בפראג, אחרי פלישת הגרמנים לעיר, לסקל מן העיר תוך שנה אחת 70 אלף יהודים לחוף-לארץ. הוא העמיד רק תנאי אחד: תשלום כופר קבוע לכל ראש. "אם לא תוציא אותם מכאן, אעצור 300 מהם בכל יום ואשלח אותם למחנות-הריכוז בדכאו ובמרקלסגרין, שם כבר יהיו מעוניינים בהגירתו"

מהנרם מכונת-המוות

השלב הסופי בקאריירה הנוראה של האיש החל ב-20 בינואר, 1942, בוועידת ראשי השרותים הנאצים, שהתקיימה ב"משרדי המשטרה ברחוב ארדס-גרונס-ואנה 55/58, ברלין. היינריך הימלר, המוח ה"מוהר" של מכונת-המוות של ה"ס.ס. שנצח לאחר מכן בציכוסלובקיה, ושמותו גרם להשמדת הכפר לודיז'ה על כל תושביו

תוארו האחרון בא מפי יואל בראנד, שעמד עמו במגע בימים המחרדיים, שבין ה-25 באפריל וה-15 במאי 1944: "רוה, פנים חדות, עיני-נחש מהפנטות... שונה מאוד ממראהו של בן-הגזע הארי ה"טורד... שיכור כרוני, פחדן, שלא הלך לשום מקום ללא שומרים חמושים — אפילו

היהודים שלכם ואפסיק את פעולות-החי"ס... פעל במהירות, כי עד שתשוב אלי עם תשובת הסוכנות היהודית והג'וינט, אגרש מהונגריה 12 אלף איש ליום..."

דעתו של בראנד תקיפה בנקודה זו: "איי-כמן התכוון בכל הרצינות למה שאמר. הוא נתן לי, היהודי, מטוס גרמני שיובילני לי-איסטנבול. הוא גירש למחנות-ההשמדה — כדי לזרוז אותי — 12 אלף יהודים ליום... הוא שיחרר מעין מקדמה בצורת 1700 יהודים שהוסעו מברגן-בלזן לאושוויץ."

אם התכוון אייכמן ברצינות להגשים את הצעתו — הרי רובצת אחריות איומה על שכמם של משה שרת, אהוד אבריראל וח"כ ריהם, שאיפשרו את הסגרת ברנאד לידי הבריטים וחיבלו בשליחותו. אילו ניתן לברנאד לחזור להונגריה, כבקשתו, ולהודיע לאייכמן כי הצעתו נתקבלה עקרונית — היתה מתעכבת השמדתם של 588 אלף יהודים. התקדמותו המהירה של הצבא הסובייטי היתה מצילה את חייהם.

עתה יש כל הסיכויים, כי נקודה זו תהי' ברר במידה רבה. עדותו של אייכמן עצמו עשויה להטיל אור על רקע ההצעה, יכולתו להגשים אותה והשפעת אישיבתו של בראנד על המשך הרצח ההמוני.

אולם יש בסיפור זה גם גורם מרשיע. אם יכול היה אייכמן להפסיק את הרצח, אם השתמש בחיי הרבבות כדי לסחוט כסף וצידו, אם שלח בינתיים מאות אלפים לתאי-הגאזים — הריהו אשם ברצח עם.

מדינה יהודית במאדאקאפקאר

רוב לודאי כי כנגד זה יטען אייכמן שהיה רק בורג במנגנון-ההשמדה, וכי דרכו המקורית לפיתרון בעיית-היהודים היתה הומאנית יותר. הוא יוכל להביא כמה

אצל האהובות הרבות. הוא לא נסע במכר נית משוריינת רגילה, אלא במשוריין אמפי-בי..."

הנסיבות בהן התראה בראנד עם אייכמן, לפני 16 שנה בדיוק, יתפסו בלי ספק מקום חשוב במשפט. כי על-פיהן תצטרך התביעה הישראלית להוכיח שאייכמן היה פושע מתועב, ועל פיהן יצטרך אייכמן עצמו, בעזרת יועציו המשפטיים, לבנות את קו-ההגנה שלו. במרכזו יעמוד, מן הסתם, המשפט שזרק סגן-אלוף הכל-יכול של ה"ס.ס. בבודפשט הכבושה, בפניו של היהודי הקטן יואל בראנד:

"אני מוכן למכור לך מיליון יהודים —

הופגן בצורה כה חותכת מה אדיר השינוי שהתחולל בגורל העם, עם הקמת מדינת ישראל הריבונית, כמו ביום בו הובא אדולף אייכמן על-ידי שוטרים ישראליים בפני שופט ישראלי, כדי שיוצא נגדו פקודה שתאפשר את מעצרו על פי החוק הישראלי.

★ ★ ★

"עיני-נחש מהפנטות"

ק השופט, השוטרים ואנשי-הבטחון שסיפלו בו ידעו השבוע מה מראה-הגור כחי של הגבר בן 54, אחרי שעברו עליו 15 שנות שלום, נדודים וחיים בעל-לום-שם.

י"כמן חופשי. יש להקציב מיליון דולאר -

תכונם גותו חי!

את יואל בראנד -

קריאתו של בראנד תפוסת בראנד חי, למען אפשר היה לגבות ממנו את העדות ההיסטורית על השמדת היהודים, פורסמה בעולם הזה (1151), כאשר הודיעו הגרמנים על הימצאותו בכוזית.